

Ieromonah Siluan ANTOCI

**FLORI DUHOVNICEȘTI
ÎN PUSTIUL COMUNIST**

I

Mărturisitori botoșăneni

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA

2015

CUPRINS

Abrevieri	7
Cuvânt înainte	9
Capitolul I. MĂNĂSTIREA COZANCEA	15
1.1. Protosinghelul Vasian CUVULIUC	15
1.2. Protosinghelul Nicanor RACU	28
1.3. Protosinghelul Mina UNGUREANU	38
1.4. Protosinghelul Elisei FLOREA	40
1.5. Sora Maria ANDREI	52
Capitolul II. MĂNĂSTIREA VORONA	60
2.1. Protosinghelul Pangratie DRĂGUȚU	60
2.2. Protosinghelul Mina SEREDIUC	68
2.3. Monahia Filofteia GRUNZIȘOR	73
Capitolul III. MĂNĂSTIREA AGAFTON	82
3.1. Arhimandritul Damaschin GAFENCU	82
3.2. Protosinghelul Nicanor VLĂDEANU	96
3.3. Monahia Agafia MOISA	99
3.4. Monahia Marionela ALUCULESEI	112
3.5. Monahia Adriana APOSTOAIIE	114
Anexe	121
Bibliografie	129

Abrevieri

AANP – Arhiva Administrației Naționale a Penitenciarelor

APC – Arhiva Parohiei Costiugeni

ASRI – Arhiva Serviciului Român de Informații

CAP – Cooperativa Agricolă de Producție

CM – Comandamentul Militar

DGSP – Direcția Generală a Securității Poporului

DJAN – Direcția Județeană a Arhivelor Naționale

FN – fără număr (cu referire la dosare)

MAI – Ministerul Afacerilor Interne

MMB – Mitropolia Moldovei și Bucovinei

Cuvânt înainte

Lucrarea de față, intitulată *Flori duhovnicești în pustiul communist – Mărturisitori botoșăneni*, vol. I, este închinată monahilor și monahiilor care au viețuit în unele mănăstiri de pe meleagurile acestui binecuvântat ținut al Botoșanilor și care, prin exemplul vieții lor înalte, ca niște adevărate flori cu duhovnicească mireasmă, au înflorit prin mărturisirea lor în Biserica lui Hristos, într-o perioadă când aceasta era pustiită și prigonită de regimul communist ateu.

Ținutul Botoșanilor a rodit din cele mai vechi timpuri mulțimi de sfinți, vlăstare ale Duhului Sfânt, prin care Biserica lui Hristos s-a îmbogățit neîncetat cu ierarhi, preoți, monahi și monahii născuți în aceste locuri binecuvântate. Sfântul Ioan Iacob de la Neamț-Hozevitul și Sfântul Cuvios Onufrie de la Mănăstirea Sihăstria Voronei împodobesc calendarul ortodox.

Sihaștrii Ioanichie și Mardarie, Nicanor și Ioan de la Sihăstria Voronei, Agaton de la Mănăstirea Agafton, Avramie de la Gorovei, Daniil monahul de la Balș, Ioan, Iosif și Iacob din pădurile Cozancei au sfințit acest ținut cu deloc obositoarele nevoițe duhovnicești. Patriarhul Teoctist, mitropolitul Primat al României Iosif Gheorghian, mitropoliții Sofronie și Calinic Miclescu ai Moldovei, episcopii Neofit Scriban, Filaret Scriban, Marchian Florescu, Ghesarie Sinadon-Răzmeriță, Iosif Bobulescu, Ioanichie Moisiu, Narcis Crețulescu, Partenie Ciopron, Adrian Hrițcu își au obârșia din aceste locuri.

Marii duhovnici ai țării: arhimandritul Cleopa Ilie, Paisie Olaru și arhimandritul Dosoftei Morariu s-au născut pe plaiul botoșănean. La mănăstirea Agafton s-au nevoit întru smerenie trei mătuși ale poetului național Mihai Eminescu. Este vorba despre schimonahiile Olimpiada, Fevronia și Sofia Iurașcu, precum și o verișoară a acestuia, monahia Xenia Velisar.

În cimitirul mănăstirii Agafton odihnesc întru nădejdea învierii: doamna Zoe Secară (mătușa marelui istoric Nicolae Iorga), monahia Epistimia Mavromati, monahia Eufrosina Scriban și monahia Agafia Lumeni care a fost mama colonelului Dimitrie Lumeni, erou al Războiului de Independență din 1877. La Mănăstirea Coșula, între vrednicii stareți este amintit și arhimandritul Iachint Iurașcu, unchiul poetului Mihai Eminescu. Cununa Bisericii Ortodoxe nu este lipsită de numele mărturisitorilor din această zonă. În lucrare sunt prezentate viețile a șapte părinți monahi, patru monahii și a unei surori, cu toții nevoitori în mănăstiri renumite de pe meleagul botoșănean: Mănăstirea Cozancea, Mănăstirea Vorona și Mănăstirea Agafton. Hotărârile Decretului 410/1959 nu ocolește nici una dintre aceste mănăstiri, aducând asupra lor tulburare, lacrimi și durere, risipind odată cu acestea, pacea și liniștea atât a monahilor, cât și a credincioșilor care își găseau alinarea, în vremurile grele, sub epitrahilul marilor duhovnici ce viețuiau în aceste mănăstiri.

Răbdători în chinuri, umilințe și permanent urmăriți de agenții securității, acești părinți ai noștri, au păstrat tăcerea, s-au rugat în taină pentru toți și nu s-au depărtat de slujirea la care au fost chemați, ci și cu mai multă osândie s-au pus pe sine în slujba Bisericii și a aproapelui. Deși prigoniți, rău primiți și pribegind prin

lume, nu așteptau milă decât de la Dumnezeu Căruia Îi slujeau cu multă credință. În vârtoarea acestei prigoane ei nu s-au depărtat de oile cele cuvântătoare ale turmei lui Hristos, ci cu Sfânta Cruce, epitrahilul și moliftelnicul, drept arme de nădejde, erau în mijlocul acestora „tămăduind toată boala și neputința din popor”.

Locașurile unde se nevoiseră atâția ani, cu chipul bătrânilor călugări, frumusețea slujbelor, a rugăciunilor și cântărilor au rămas vii în inimile lor și le purtau în suflet oriunde ei se aflau pribegind, în speranța că Dumnezeu va rândui să se reîntoarcă fiecare în locul unde s-au născut monahi. Izgoniți fiind din mănăstiri, drama vieții lor începe prin nevoia de a-și păstra nepătate făgăduințele monahale departe de zidurile mănăstirii, ceea ce pentru un monah nu este un lucru ușor de îndeplinit.

Au fost obligați de regimul comunist să ocupe un loc de muncă și chiar li s-a impus să se căsătorească. Prin toate acestea, statul ateu urmărea să șteargă din conștiința monahilor orice urmă de credință și să uite prin aceasta de înalta chemare la care s-au angajat de bună voie și din dragoste pentru Dumnezeu.

Acolo unde au fost primiți, unde au muncit sau unde au studiat, acești monahi și aceste monahii, prin pilda vieții lor, s-au arătat a fi adevărați mărturisitori în lume. Meditând la viața lor, rămâi cuprins de o adâncă evlavie față de persoana lor. În lume fiind, ei au păstrat în sihăstria inimii lor chipul lui Hristos plin de slavă și nevătămat în lumina neprihănită a cerescului Adevăr, așa cum ne-a fost lăsat moștenire de la Sf. Părinți ai Bisericii, apostoli, mucenici și pe care au știut să-L pună în fața lumii acesteia prin însăși trăirea și faptele lor: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, așa încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri” (Matei 5, 16). Unii dintre

aceștia au trăit bucuria revenirii în mănăstirea de metanie „ca și într-un pământ al făgăduinței”, alții au trecut la cele veșnice în locuri străine inimii lor, dar care au primit „loc gătit” în Împărăția Cerurilor. Pentru puterea comunistă acești bătrâni ai noștri erau considerați nebuni, dar ca niște ostași buni ai lui Hristos pe toate le răbdau cu credință, unii așteptând vremea despărțirii lor de această viață, greu încercată, privind cu nădejde spre cer.

Oamenii „luminați” ai regimului comunist, ca și cei din zilele noastre, au rostit și rostesc uneori în batjocură, numele acesta de monah. Și mai vârtos, cu cât trece timpul, se întâmplă aceasta. Astăzi, prin gura aceluiași șarpe, ce și-a scuipat veninul, sunt rostite cuvinte pline de ură la adresa numelui de monah. Cu toate acestea, călugării smeriți și blânzi au căutat și încă vor mai căuta cu însetare, până la sfârșitul veacurilor, singurătatea și nu vor avea altă râvnă în sufletul lor decât să se roage fierbinte către Dumnezeu. Despre aceștia, oamenii „învățați” nu suflă un cuvânt.

Astăzi ei nu se gândesc, așa cum odinioară nici fiara comunistă atee nu a gândit, că, poate, tocmai în mijlocul acestor smeriți și cucernici, care nu doresc altă nevoie în sinea lor decât aceea de a se ruga în mănăstire, se află izbăvirea neamului românesc. Astfel de pilde de bărbați cuvioși și femei cuvioase sunt și cei ale căror vieți, prin smerite cuvinte, au fost trecute în rândurile acestei cărți. Aceste chipuri de monahi și monahii, strălucesc astăzi peste ținutul Botoșanilor și ne sunt nouă mărturie că, prin trăirea lor profund duhovnicească, prin credință neștirbită și prin lepădare de sine au înfruntat cu devotament și curaj martiric prigoana comunistă ce se abătuse asupra slujitorilor Bisericii lui Hristos.

Jertfa monahiilor, a căror viață este descrisă în cuprinsul acestei cărți, formează împreună cu ceilalți mărturisitori botoșăneni, acel buchet de flori duhovnicești pe a căror jertfă ne întărim în mărturisire și sporim în credință și dragoste de Dumnezeu. Privind „cu luare-aminte cum și-au încheiat viața” (Evrei 13, 7), să le urmăm întocmai credința, exemplul jertfirii de sine și curajul mărturisitor, încredințați fiind că prin rugăciunile lor vom primi și noi alături de ei, un „nume nepieritor” întru Împărăția lui Dumnezeu. Amin !

Autorul

Capitolul I

MĂNĂSTIREA COZANCEA

1.1. Protosinghelul Vasian CUVULIUC

Protosinghelul Vasian s-a născut în satul Sculeni, comuna Victoria, județul Iași, la data de 15 ianuarie 1895¹. Părinții acestui fericit părinte erau simpli țărani și se numeau Dumitru și Maria (Ruxandra) Cuvuliuc². Botezul creștin l-a primit în biserica din satul său, care îl avea ca ocrotitor pe Sfântul Ierarh Nicolae. Foaia matricolă penală, din 19 august 1950, consemnează că părintele Vasian nu avea avere și că era fiul unor plugari care, în timpul vieții lor, avuseseră trei hectare și jumătate de pământ și o casă.

În satul natal face patru clase primare³. În duminici și sărbători se apropia de strană și, la îndemnul dascălului, citea și cânta împreună cu acesta.

---

¹ În alte documente părintele Vasian spune că ziua sa de naștere este 16 ianuarie 1895. Datele biografice prezente au fost preluate din Fișa Matricolă Penală.

² „Fișa Matricolă Penală Cuvuliuc Vasian”, accesibil online la adresa: http://www.iiccr.ro/ro/fise_detinuti_politici/fise_detinuti/

³ D.J.A.N. Botoșani, *Fondul Protoieria Județului Botoșani*, dosar 824/ 1941-1949, fila 4.

La marile sărbători, oamenii credincioși ai satului făceau pelerinaje la sfintele mănăstiri. Printre mănăstirile vizitate a fost și Mănăstirea Cozancea, din județul Botoșani. Această sihăstrie era renumită pentru duhovnicii săi, împodobiți de Dumnezeu cu mari harisme. Iată impresia Patriarhului Nicodim Munteanu, după vizita la Cozancea: „La sosirea mea acolo, deși era zi de lucru, am găsit 50 de săteni, din diferite localități și mai multe căruțe ce aduceau bolnavi [...] în schit trăiesc 15 părinți [...] preoții, care sunt mulți, citesc la bolnavi; restul timpului îl întrebunțează lucrând fiecare porțiunea de pământ ce o are...”⁴.

Frumusețea locului l-a fascinat pe tânărul închinător; chipul marilor duhovnici nevoitori din acest locaș a lăsat în inima sa o minunată icoană a sfințeniei. La întoarcere, satul i se părea străin și simțea chemarea Domnului în „ogorul Său”, așa încât nu mai avea liniște în marea tulburărilor lumești. Într-una din zile, spune „vestea cea bună părinților săi”, dorind din tot sufletul să fie monah. La început părinții s-au împotrivit, socotindu-l prea tânăr pentru o astfel de nevoie, dar, la rugămintele sale, l-au dus și l-au închinat în mănăstirea ocrotită de Maica Domnului⁵.

Nu avea 20 de ani împliniți când a intrat în chinovia de la Cozancea. Obștea mănăstirii era compusă din cinci ieromonahi, trei ierodiaconi și șase monahi⁶. Părinții

---

⁴ Arhiva M.M.B., *Fondul Mănăstirea Cozancea*, dosar 8/1909-1910, fila 74, 78.

⁵ Mănăstirea Cozancea - Botoșani este atestată documentar înainte de 1600. Prima biserică este construită de către marele paharnic Constantin Balș la 1756 cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”.

⁶ Arhiva M.M.B., *Fondul Mănăstirea Cozancea*, dosar 8/ 1909-1910, fila 16.

din schit îl aveau ca egumen pe ieromonahul Clement Buhăceanul, care a păstorit cu vrednicie între anii 1913-1917. Egumenul Clement s-a remarcat în perioada stăreției sale prin bunătate și umilință; de la sfinția sa a învățat tânărul frate calea cea bună a smereniei. Pentru dragostea starețului Clement, viitorul părinte Vasian va scrie în „Istoricul Schitului Cozancea”, ziua trecerii lui la cele veșnice, 9 martie 1917⁷.

România intră în anul 1916, în Primul Război Mondial, pentru reîntregirea hotarelor sale. Tinerii satelor și orașelor au fost chemați la luptă. Părintele Vasian este concentrat pe front, între 1 octombrie 1916 - 1 noiembrie 1920⁸. Luptă ca soldat pentru țară în cadrul Regimentului 13, unitate din cadrul C.M. Botoșani⁹.

După satisfacerea serviciului militar, se reîntoarce la Mănăstirea sufletului său, Cozancea-Botoșani, unde ajută material Mănăstirea. Superior al schitului era în acea vreme părintele Vladimir Bodescu.

„În timpul acestui superior s-a stricat pridvorul ce era în fața bisericii și l-a zidit mai temeinic lângă clopotniță, spre apus de biserică, făcând intrarea prin perețele clopotniței, acoperindu-l cu tablă; s-a pus ciment împrejurul bisericii de jumătate de metru în pământ. La acest lucru a contribuit monahul Vasian Cuvuliuc și ieromonahul Visarion Baciu cu cheltuială și osteneală”¹⁰.

---

⁷ Ieromonah Vasian Cuvuliuc, *Istoricul Schitului Cozancea*, Botoșani, 1937, p. 16.

⁸ D.J.A.N. Botoșani, *Fondul Protoieria Județului Botoșani*, dosar 824/1941-1949, fila 4.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ Ieromonah Vasian Cuvuliuc, *op. cit.*, p. 18.